

ఉ॥ శ్రీవర! భక్తలోక పరిశీలన! ధీరదా! పరాత్పరా!
 కేవలరూపినయ్య మదికిందిగు నిచ్చజనింప నీనకా
 దే! విధివిష్ణుశర్వులను దివ్యసమాఖ్యలనంది విశ్వజ
 న్మానస సంహృతుల్మితయుగానిసి చేయుదు జానకీప్రియా.

చ॥ దయాగనుమించు భక్తి నెడదప్పక నీపయిఁజెప్పినట్టి ప
 ద్దియములు చెట్టు పున్నుడివి తేకువ నమ్మెడు పండ్లుగా నోనా
 కయితకుఁ బండితాగ్రుణులు గౌరవపూయరటంచుఁ గల్గెనం
 దియమిను ను నాకృతినినిల్పిన మేలగు జానకీప్రియా.

ఉ॥ బాల్యమునందెత్వచ్చరణ పంకజభక్తియెల్లఁ జిత్తచా
 పల్యముమీఱు నీపయిని బద్ధములల్లఁగొన్నియందు నా
 బాల్యమెగాని, చాతురియుఁ బాటపముంగనరాదు, నామసౌ
 శీల్యమెఱంగి మూల్యముగఁ జెకొను జానిని జానకీప్రియా.

చ॥ నినుభజయించు వారల ననేకులనీ వననంబు సేయుటల్
 వినుటనునిన్నె నల్ల కడుచేడ్క మెయింభరియించెదన్ శ్రీతా

వనుడను కీర్తిభారిణి వారితరీతి వెలుంగజేయ సా
ధనమతిదీనమత్సదృశదాసుల నేలుట జా॥

చ॥ సరసిజసంభవాది దివిషత్సభయెల్లను వచ్చిపూర్వ ని
ర్జతులొనరించు బాములను సైవంగ జాలమొందుచేకడ
త్సురిపులన్వధింప బుధతోషము నింపదలంచి గాడెబట్
కరుణాపహించి శ్రీరఘుకులంబునఁ బుట్టుట జా॥

ఉ॥ బూటకమైన యీభవసముద్రమునంబడి మునిదీని, నే
దాటంగ సాధనంబయిన తావకవాదయుగంబు పైమతిన్
నాటంగ జేయఁజాలక యనారతమునైతఁ జెందుచుంటినో
హాటకచేల! నన్నెటుల నారస్మిప్రోచెదో జా॥

చ॥ కనంగ నజేకజన్మకృతకర్మము లేపెనుగ్రామగాంగ ని
తనయకళిత్ర మిత్రులనుదాగుపుయంత్రము తోడిసంగతిన్
గొనితనునామమృదటముగూరిచి సంస్కృతికూపమందిటుల్
మునుఁగుఁచు దేలుచుండిన మముంగని తేల్చుముజా॥

ఉ॥ జేడుపొట్టపోసికొనఁ జేయంగరాని యకృత్యజాలముం
వానెనరించి మానవుఁడు తప్పకగల్గిన తత్ఫలంబులన్
బూనంగలేక నిన్నపుడు ప్రోవుముదేవ! యటంచువేడుటలో
గానంగ నిర్గతాంబు తటకల్పనమౌ గద జా॥

చ॥ చొరంగ నశక్యమైయటవిసాంపునదోచెడునీభవంబు ను
స్తరమగు కర్మపుంజమొక తామరతంపరనాంగఁ జట్టెడిన్
దరంగలఁబోలే జన్మములందన్దయునిచ్చుచు మాతృగర్భపు
న్నరకమునందు ముంపనగునా? సుగుణాకర! జా॥

- ఉ॥ నూరువచింప నేటికి? ననుంగనిప్రోచుట నీద, యంటి నే
నారయనాజీవంజన మహాహదముంగని భీతి నుందియున్
గోరకయే, “గతానుగతికోజన” యన్నటు చేరికామము
ఖ్యారిపమశ్చరంబులను నగ్గమయైతిని జా॥
- చ॥ కువలయనాధుఁగోరెడిచకోర ములట్టులు మించుతొల్కరిన్
నవజలదాళిఁ గాంచనయనంబులు విప్పెడు సైరికాళిపో
ల్కివనజసుందరాస్య ఘనకృష్ణశరీరము నీసురూపమున్
నవిలిగనన్మదాత్మకడుఁ దత్తరిమందెడు జా॥
- ఉ॥ కొందఱుకుట్టలొక్క మొగిఁగూడి కడుంగడుకూర్చి మై రజో
బృందముబామ్మరిండని, మఱే మొయటంచుఘటించిపిమ్మటఁ
జిందుగఁజేసిపోవునటు చిన్మయరూపుఁడవయ్య లోకముల్
పొందుగఁగూర్చుచుందు దళఁబొల్లుగఁ జేయుదు జా॥
- ఉ॥ ఏటనుబోవుచు న్నడుమనెంతయుఁగూడుచువీషుమాఁగిఁగల్గి
బోటియుఁబుత్రులంచు హితబుద్ధిఁ దలంపక వీర్తికై నిరా
హుటనుభోక్తరమ్మునొనఁగందగునిభజియింపలేర హా
నాటికిఁబోవు కట్టెలకుఁ గప్టమ దేటికొ? జా॥
- ఉ॥ కల్పనలెన్నియేనిఁ జిత్తికడ్పునకుంబచరించుచుండి, య
త్యల్యసుఖప్రదంబగు భవాఖ్యమహాటవి సంచరించుచు
వేల్పులకెల్ల వేల్పవయివెల్గెడు సీమహీమంబు నాగరా
ట్టల్ప! ఎఱుంగఁజాలముగదా! ఎఱుప్రోచెదో? జా॥
- ఉ॥ నాపయిఁగోపమా? కృపమనంబున నిల్పవునాదుపాపమా?
ఓవునుజోత్తమా! శ్రితులనోమకయుండుటయేప్రతాపమా?

ఓపికతోడఁ బ్రోవుమనియున్న ననుకొ గనసంబయొక్కయా
లావమ? చాలుఁజాలు నిటులకొ, దయఁజూచుము జా॥

ఉ॥ వెంట నెవేడుదుంటి నిటువెట్టితనంబున నేర్చులేక ని
న్నంటినటంచుఁ గిన్ననబదాత్మజతుల్యుడ, నీకొకప్లుబక్
తుంటరి పుత్రుడైనఁగడద్రోయుదె? ప్రోచెమగానితండ్రివీ
వంటినిగాదె! ప్రోవుముదయాశరథీ నను జా॥

ఉ॥ ఎంతటిపాపునైనఁ దరియింపఁగఁ జేయునునీచరిత్రమ
త్యంతమునీ పదాంబుజములానిన వారునుబాపులంచు సం
భ్రాంతతనొంది నల్కుకడుపాపినిదక్క, శ్రీతొఱుదుస్తమో
ధ్వాంతవిభాకరా! ఘనకృపాకర! రాఘవ! జా॥

ఉ॥ దంభపథమ్ముఁ ద్రొక్కియహితమ్ము హితమ్మునెఱుంగలేక కు
క్షీంభరులౌచునజ్జనులీసీయని పుకృత్యజరింపఁ జొచ్చిపా
పాంభమునన్ము నింగిదరి నందఁగఁజాలరు కొందఱట్టిగ్లా
నింభోయింపఁజాలఁ గరుణింపుము రాఘవ! జా॥

ఉ॥ సత్తువచింతుఁగాని, యెకసక్కెమ్ముకైయుటుగాదు, తానెదో
విత్రనముంచి తత్ఫలమువేటుగఁ గోరిననెట్లుగల్గెడికొ
బత్తినినుంభజింపక శుభంబులఁగోరిన వచ్చుటెట్లుని
చిత్రమునాదు భాగ్యమిఁకఁ జెప్పఁగనేటికి? జా॥

ఉ॥ కాలుఁడడంచునంచెద చకాచకలైతలడిలై మాకు,నిన్
జాలినభక్తిమోఁగొలువఁజాలనిచింత యొకండుగల్గెడికొ
బాలిశులంచుమమ్మరసి పాలనుముంచెదో? నీటముంతో? వే
యేలవచింప? నీశ్రితులనేలుటె యెక్కువ జా॥

- ఉ॥ అచ్చముగావచింతు శ్రితుఁడన్మృతినేలుము, సజ్జనాళికిన్
మెచ్చుగఁ బున్నెముంజులువనేరక యుఁటినటందువేని, నీ
యిచ్చకువచ్చినట్టుల ఘటెంపునుఁకేటికి? దేవ! చల్లకున్
నచ్చియుముంతదాపఁదగవా? శ్రితరక్ష! జా॥
- ఉ॥ నేరకయెల్లవారు భవనీరధిఁజేరుట, యందుమున్నుటే
నారసి, వారిలోననొక్కడైన నహా! పరతీరమందలే
దొగ! యటంచుభీతిలియునజ్జత నన్గొనిలాగ, ముస్కయున్
క్షీరధియందెగా యనుచుఁజేరితిఁ బ్రోవుముజా॥
- ఉ॥ ఇంచుకొయైన సద్గతి లభింపఁగ మార్గముగాంచలేదు, నీ
యంచితభక్తి నాహృదయమందు రివైగనరాదు, నిన్నుఁబ్రా
ధిఁంచులసచ్చరిత్రలు శ్రుతిద్వయికింగడుచేదు, మైమయిన్
సంచితమెల్లఁ బోదెటుల సత్కృపఁజూచెదో? జా॥
- ఉ॥ ఖట్టులఁబల్కితంచు మదినేమితలంతుపై? గానిప్రేమఁజే
పట్టితివా విభీషణునిఁ బావనినేలితివంట, వారలన్
బట్టుకప్రోచుటెల్ల మెడఁబట్టని మేనరికంబా? నీకునేఁ
జుట్టముగా నెఁ? నన్దరుణఁజూడవ దేటికి? జా॥
- చ॥ ఘనతరహర్ష హేతువయి, కంఠభవాద్యమరాగ్న నార్హమై
సునిగమబోధతంబయి, సుశోభితమౌఘనదంఘ్రియుగ్మమున్
గొనిభజియింపఁజాలకొకకొంచెమువిత్తముకై ప్రయత్నిమున్
ఘనముగఁజేయుదర్శితి పోకొక్కము రాఘవ! జా॥
- ఉ॥ అద్దిర! ఎల్లవేళల దురాశకడుంగడు ద్రిప్పుచుండ మేల్
బుద్ధినహింపలేక చెడుపోకలఁ బోయినవాని నెంతయున్

మున్నిమనే? పరేతపతి, ముంజెయిఁగాంచఁగ నద్దమేల? యు
ష్మద్దయతేక తద్దురిత సంఘమడంగునె? జా॥

చ॥ నిటలతలాక్షుఁడైన నె ననిన్మదినిల్పి తదీయమంత్రలం
పటుఁడగునట్టినిఁ బతితరావనుఁ గొల్వకమాశ్రయంతుచె
న్నటులను, “కానికూడుదిని నంగడుపైనను నిండకుండె” న
న్నటులెగదా! నరాధముల నాశభవించుట జా॥

ఉ॥ నీదగునామమంత్రమును నిష్ఠజపించినవారి, నీదుస
త్పాదసరోవయ్యుగ్మము సవామదినిల్పినవారి నీచరి
త్రాదులభక్తితోమత నహర్నిశము స్వియవారి నెంతయే
నాదరబుద్ధిఁజూచెదటయా శ్రితనిత్సల! జా॥

ఉ॥ యుక్తముగావచింతు నొకయుక్తియె “నీనగురాదసంకజా
సక్తియెముక్తిఁ గూర్చునగుసాధనమానని చెప్పటల్ స్వభా
వోక్తియెగాని సుంతతిశయోక్తిఁగాదని చెప్పవచ్చు సు
వ్యక్తముగాఁగ సర్పముఖహస్త లునై”యని జా॥

ఉ॥ ఈయకరాదటంచు బుధులెల్లవచింప నెఱిగియుండి, వి
త్రాయతిగల్గి యుంబికిరమైనను బెట్టఁచు బీదకైనదాఁ
బోయెమవేళఁబట్టుకొనిపోవునొ? యింతయునీయవార్యమా
మాయనుగాదె! దానినిఁకమాయఁగఁ జేయుము జా॥

ఉ॥ హా! యిది ఖంటివెట్టిగలదా? తమకన్న లఁగాంచుచుండఁగాఁ
గాయములెన్నియేనిఁదృటికాలములోనశియించుచుండ, నా
సాయము, దీనికై బడలి సత్యముదూలి చరింతురిట్టికా!
పేయమువేగమాన్పి కనిపెట్టుమురాఘప! జా॥

చ॥ అహహా! పురాత్తకర్మఫలమండఁగ సంస్కృతిభారమున్ వాహం
విహములరీతిమోయుచుఁ జలిచుచుద్రోవనొకింతి తప్పనా
ధాహారివిధాన, నాధ! హరి! తద్దయుమంచి తెలుగుచూపి, నన్
దహతహనొందనీకును శ్రీప్రేమవాసహా! జా॥

ఉ॥ నిద్దురలేచుటే మొదలు నీజబాంధవుడేగు నంతకున్
బద్ధుకురాని కార్యములవారిముగా నొనరించుచుంటిమే
ప్రొద్దునొకప్పు భక్తజనపోషకు నిన్ను స్మరింపఁజాల మ
స్మద్దురితంబు పోవుటకు మార్గమెట్టిదో? జా॥

ఉ॥ విద్దెలకుంబయోజనము విత్తముతెచ్చుటె యంచునీచులం
బద్దెములందుఁ గల్గునొక ప్రౌఢిమయందుముగాని నీదుభా
స్వద్దయగాంచి ముక్తతకు నాధనమైతగు నీదునామమున్
దిద్దమునాల్క నెట్లుమము దీనులఁ గాచెదో? జా॥

ఉ॥ కానుపురీతి మమ్ములని కారణసత్కృత నేలుచుండుటే
గాని, దయాబ్ధి! నీకునుపకారమదేమి యొసర్చువారమ
య్యా! నినునమ్మి యుంటిమిని యాదృతి దొర్చుటే కానిచి త్తనం
ధానముచేసిననుండులఁప దార్ద్యముచాలునె? జా॥

ఉ॥ అట్టెభవంబునందుఁ దగులాటము సొంది కు* విందకీటకంఁ
బెట్టులుపట్టుచోనఁబడి యెంతయువందురునో, యటుల్ బుధుల్
వెట్టిసత్రోవలోఁబనక పేరిడవింజరియించు చున్నమా
యట్టివివేకహీనుల దయామతిసేలుము జా॥

చ॥ ఇలఁగల జఁతుజాలముల నెల్ల రజోగుణరూపి నై నృజిం

‡ వహంహము = బండియొద్ద; † నాధహరి = ముకుత్రాడులాగువాడు;

* కువిందకీటకంబు = సాలెపుగు; ‡ పేరడవి = దట్టవగునడవి.

చి, లలితసత్యఃకూర్తి వ ము చేకొని ప్రోచుచుఁదామసాకృతిన్
బొలియఁగఁజేయు మూర్తులను మూఁడిటిఁచూనిన నానిఁగాగని
నైలియక మానవుండని గణింతురు మూర్ఖులు జా॥

ఉ॥ ఏపుననాపయిన్మిగిలి యింద్రియపంచక మెంతయున్ మహా
టోపముఁజూపఁ జిత్తముపలుత్వము దప్పుచుఁద తదింద్రియ
న్యాప్యతి సక్తి నొందఁగ నివారణసేయఁగ శక్యమాని? నీ
వేపరమాత్మ! మంచి తెఱఁగించుక చూపుము జా॥

ఉ॥ తామునుచేయు కర్మ సముదాయమునంటియె ప్రాప్తమాఫల
సోమముపైన హంక్రియలఁ జూపుట లెంతటి వెట్టియో? భవ
న్నామజపంబుచేబడయు జ్ఞానములేమినిగాదె యిట్టులో
నామి! త్వదీయనామ జపనక్తత గూర్చుము జ॥

చ॥ శనువొక శాశ్వతమ్మనుచుఁదల్కుగ లేదికఁ దత్కృతప్రయో
జనములుఁదిత్థలమ్మలొక శాశ్వతమందునె? లేదుగాని, నా
మనమిటులన్ స్థిరంబగుటఁచూత్రము గానఁగ రాది కెట్టులన్
గనుఁగొన, నస్థిరుల్ సుఖముగాతురె యెందును? జా॥

చ॥ కనుఁగొనఁజెక్రనేమి వలెఁగాలముతానతి శీఘ్రగామియై
చనుటరయంగఁజాలక పికిసంస్థలమూనసు లొచుఁబుణ్యపుం
బనులనొనర్చువట్లనిదె పౌష్ణమియల్లదె దృఢమంచ హా!
దినములఁ దీర్చిన్ సుగతి తెన్ను లభించు నె? జా॥ [కై

ఉ॥ మంచియుఁజెడ్డయుండెలియు మానవులొదురె? చిన్నయెల్క
పొంచిచరించుపిల్లివలె బోయినవోటుల కెల్లవచ్చివా
సించెడుమృత్యువంచు జనులించు కెఱుంగఁగ లేరునిన్న ధ్యా

నించుటకంటెవారికిల నెక్కుడుగల్గునె? జానకీప్రియా॥

ఉ॥ ఎంచఁగనీప్రంచమునకించుక తక్కువగాకనీవ వ్యా
పించితివంచుఁదెల్పునల పెద్దలసుద్దులసాలకించియున్
మించినినన్దమంగొనము, మేదినినంధులుస్వాగదేశమం
దుంచినవస్తులందెలియ నోపనిమాటికి జానకీ॥

చ॥ కరములుపూజనేమనినుఁగాంచఁగఁగన్నలునీకుఁమొక్కఁగా
శిరముత్వదీయగేహములచెంతకునేగఁగ నంఘ్రియుక్తమున్
గరమొనరింపఁగాఁబడుట గాంచకతద్విపరీతకార్య త
త్పరములుగా నెనర్చెదము తత్కరణంబుల జా॥

ఉ॥ చెప్పఁగ లేముత్వచ్ఛరితచిత్రములన్ భువిబర్హిపిఁచమున్
ద్రిప్పుచులేనిదున్నటుల నేర్పుననున్నది లేనిరీతిగాఁ
గప్పెడునిందజాలకుని కైవడిలోకుల నీదుమాయచే
ముప్పులఁబెట్టుచుందువట మోదమె? నీకిది జా॥

ఉ॥ నీకలవాలుగల్గుపని నీవొనరింపుము మున్ను*ధేనుకా
నీకముతోమడుంగున †ననేకవ మొక్కటి చిక్కినకౌ బా
ధాకులమైనబ్రోనవె? భవాంబుధిఁజొచ్చికలంగుమాకుఁజే
కాకిడు కామలోభముల గండఁడఁగింపుము జా॥

చ॥ ఎఱుఁగక కొంతెఱింగి యొనరించినచాపశిలన్ భవతక్మవా
నరతర రేణుమాత్రమున ॥ వామగఁజేయుమటంచు నింక దు
ర్భరవిషయాదిసక్తయను రక్కసి పెక్కునయుక్కడంపఁగాఁ
బరివరివేసుచుంటి సులభంబవిది నీకని జా॥

* ధేనుకానీకము = ఆడేనుఁగులగుంపు; † ఆ నీకవము = గజేంద్రుఁడు;

॥ వామ = వక్రము = ఆకుది.

ఉ॥ పాయమువచ్చుటేమొదలు భక్తినినమ్మినవానిఁగాఁగృహ
కాయుఁడనై ననీవుననుఁగాంచిన నాకిక నేమిలోపనూ
వాయసముంజయింపఁ దృణవల్లియైయత్త్రము, రావణాద్వైదే
తేయమహాత్త్రముల్ తృణముతీరునఁ జేయవె? జా॥

ఉ॥ నీదగురూపముం దెలియ నేననంతటివాఁడ మౌనులే
లేదనియున్నదంచు నొకలేశమునైన నెఱుంగకే వివా
దోదధిమున్నిమున్ని కరుణోన్నతచిత్తుఁడవైన నీకృపం
గాదె! తరింతుమందు రవికార, నిరంజన జా॥

ఉ॥ కన్నియనొక్కఁడెన్నెడకుఁ గట్టుకొనందగునట్టి యత్నముం
బన్నిగ్రహించిదానిపరిచాలనకై యివిపాపకార్యముల్
పుష్పపుఁగార్యమిద్దయని పోల్పకపెద్దలు తెల్పినట్టియా
తన్ననిత్రోవకున్వలిగఁ దిర్లెదరయ్యయ్యె! జా॥

చ॥ ఇరువదినాలుత త్వముల కెక్కుమతత్వమైవయిం బరా
త్పరుఁడవునై సుఖాదికపు ద్వంద్వఫలంబులవీచుచున్సిరం
తరిజగదేకరూపినయి తద్దయుభాసిలునిన్ను మూఢులొ
నరులొకరాజమాత్రుఁ డనినందగునా? యదీ, జా॥

ఉ॥ అక్కట! ఎక్కువౌధనములన్నియుఁ గల్గినవాఁడుపూటకుఁ
మెక్కుటకై సలేనికడుఁ నిస్వఁడు మెక్కటిగా భవాబ్ధిలోఁ
జక్కితపించుచుంటెఱిగి చేడ్పడియున్ ధనికల్పమందఁగాఁ
జక్కులనందుచుం బరవశీకృతులౌదురు జా॥

ఉ॥ పెక్కగునామయంబులకుఁ బేటికయాకోమయిపైనిఱునికొ

* కృపాకాయఁడు = దయాస్వరూపుఁడు, † నిస్వఁడు = దరిద్రుఁడు,

‡ మెయి = శరీరము.

మక్కునఁజూపిదానివలనక లభియించెనుదుఃఖిజాలమే
నిక్కపుసౌఖ్యమంచలరి నెమ్మది కేరిటిలేడిమాయ,యక
*దెక్కలిబోయ +కగ్గమయి నెవ్వగఁగూరెడు జా॥

చ॥ తనకుఁగలట్టియాయువువృథాయగునట్లుగ కృపర్వతోగ్నిమా
ననుచు శరోచియందు +నపదాన్తయటంచుఁబఠించుచుక
ధరన్ ! ఘనుడనటంచుదిర్గుటయెగానినమస్తజగుబులీవటం
చునెఱుఁగఁజేయుమార్గమును జూడఁజొక్కొక్కఁడు? జా॥

చ॥ మఱియొకసూటదెల్పెద నమాయికవృత్తిగనీవుతప్పబల్
దురితతగుప్రకాండములఁ ద్రుంచెనువేలుపులేడటంచు సు
స్థిరముగఁగాన, నీవునుమదిం దయచేగనిమమ్ముఁబ్రోచినక
మఱిమఱికిర్తి నొందెనుసుమా కరుణాకర జా॥

చ॥ తపములువేయిచేసినను దానములుంబదివేలుచేసిన క
జపములనేకలక్షలును జల్పిననన్నిటికింద్వదీయ స
త్కృపయెసాధానమంచు మదినెంచినమేలగులేకయున్నదం
భసతిమగాని పుణ్యాఫలపాకములేదిల జా॥

ఉ॥ ధీరులునాడుమాటలకుఁ దిట్టినఁనిట్టఁగనిమ్ముగాని యీ
తిరుననేవచించెదఁద్వదీయ పదంబులఁగొల్వకేసదా
చారములెన్ని చేసినను స్వముబూడిదలోనుపోయు ప
న్నీరమెగాని చెందనగునే? యొక పుణ్యము జా॥

ఉ॥ దోసమునాకపెద్దలిడు త్రోవఁవ్యజించిధనముపొకగాఁ
జేసినమేలుగల్గుననిచిత్తములం దలపోయుచుక దుర

*దెక్కలి=మోస గాఁడు, +కగ్గము=అధీనము, ||ఈపద్యమున క్రిగుఱుకుగలది
తర్కములోనివాక్యము + గుఱుకులుగలని వ్యాకరణసూత్రములు.

భ్యాసములంజరించుచు మహాఘములందమచేతులారఁగాఁ

జేసిఫలమ్ములందినక చెల్లునె ? యేరికి జాసకీప్రియా॥

ఉ॥ మానుగనీపదాబ్జముల మానకకొల్పుటమేలటంచు నేఁ

బూనుకయత్న మెంతయునుబూర్జముగానొనరించుచుండియున్

మానసమన్ హయంబును గ్రమంబుగఁదిప్పఁగనేర

కుంటిఁగ। ర్మానుగుణంబెబుద్ధియని యీద్యులుదెల్పరె? జా॥

ఉ॥ సంతతమున్ భవన్నతులఁ జల్పుట కేమది నెంతఁగాని యీ

వంతయొక ప్థవిస్మగణమందుచు నుంటినటంచునాపయిం

బంతముపూనఁగావలదు బాలిశుఁడనద ! లోకమందు ధీ

మంతులకైనఁగల్గెడుఁ బ్రమాదమొకిప్పుడు జా॥

ఉ॥ క్రోతులమాడ్కి సైక్తపుడు*కొమ్మలపైఁజరియించుచుండున

త్యాతతసక్తిఁగొగిట సుతామలఁగూర్చునొక ప్థసద్భవ

ప్రవాతములంజరింపఁదగు వాంఛగనునద ! మామనంబు లే

రితి, ద్వదీయశవనచరిత్రల నెన్నుట? జా॥

ఉ॥ అన్నిటనిండిపూర్ణుఁడవునై మునిమానసగోచరుండవై

యున్ననుసిన్నుఁగన్గొనఁగ నొప్పెడుజ్ఞానసులోచనంబులే

కున్నఁగన, న్యశంబగునె? యోశ్రితరక్షక ! యింతయేల? నా

కన్నలకున్నదంబొదవఁ గాఁగనుపట్టుము జా॥

చ॥ మఱియొకవిన్నపంబువినుమా ! బ్రతిమాలేదనారివారి మం

దిరములచెంతఁజేరిభవదీయుఁడ మిమ్ములఁగాంచవచ్చితి

† హరిహాయులంతవారుతమరక జెడుసన్నతులాచరించుతె

న్నరయఁగనీకుమెప్పు పరిహాసముకై నను జా॥

* కొమ్మలు = స్త్రీలు, చెట్లు, † హరిహాయులు ఇందుగ్రిలు =

చ॥ సుకృతముగుష్కృతమ్మనెమచొప్పనృతమ్మని, తత్ఫలమ్మువే
తొకపుడుపొందుటెతయనునొప్పుగలేదిహమొండెగాకవే
తొకటియునున్నదే? యనుదురుకి కుడివుసమానబుద్ధితో
నకలముబ్రోవలోకల †దశాభిదకేమను? జానకీప్రియా॥

చ॥ పరమభవత్పతాబ్జయుగ భక్తిలతాసుజనాభిచేఁ బరం
పరగలభింజఁదెచ్చి మదిచదుగచూటితి దానికిన్ భవ
త్కరుణనునూతనోనిడి కాచినఁగాచిఫలించులేనిచోఁ
‡చరమదశన్ వహించుననుచంద మెఱుంగవె? జా॥

చ॥ రజముతమమ్ము నుత్కటతరంబుయుంటనదాభవత్పదాం
బుజములఁగొల్వకున్న, నొకపూటను నన్బదిసత్వమంద నీ
భజన మొనర్చిఁబూనునుముఁబంతముతో నెడదార్శ్యమారయ
న్దబిజియమానశే నా? కంఠన మొందమి జానకీప్రియా॥

ఉ॥ పోడిమిహితభక్తజన పోషణచేసెడి వారిలోన నీ
కీడగువారిలీధరణి నెందునులేరనినమ్మి, నకగృహం
జూడుమనఁగఁగొంచెదవు సొమ్మిడినట్టులఁజూడుపట్టి వే
లాడినఁబైకిఁద్రోచెదవహా! యిదియుక్తమె? జా॥

చ॥ వెతలకుఁదావు నాఁగనొకవీసము సారములేనిమేని సం
గతికడునశ్వరంబనుచుఁ గాంచకగట్టివిమోహరజ్జువుం
గుతుకకుఁగట్టికొంటినినుఁగొల్వఁగఁదెల్విడిప్రోవుమయ్య! య
ప్రతిమభవస్మి. బ్జయుగ భక్తినిగూర్చుచు జా॥

* దురుక్తి కుఁడు = వితిండవాది, † చశాభిద = అవస్థా భేదము,

‡ చరమదశ = నాశము.

ఉ॥ నైలచయమ్ముపాలి కులిశమ్మనఁగాఁదగి తూలసంఘ వా
 *తూలముపోల్కిఁబాపములఁద్రోయఁగజాలెనునీమనామమే
 కాలమునాదునాలుకను గల్గెనుభారమనీదెసుమ్ము ఈ
 †బాలిశుఁబ్రోచుటేమనెడి పద్ధతిమానుము జా॥

చ॥ ఇలనుశరీరముంగొనుట నెంచెదమున్నోజన్మచుందు నిన్
 దలఁపకయుంట, గాననిదితప్పుగదా! ఇపుడిట్లుభక్తినిన్
 దెలియుటముందువాటిలు నదేహతగావున నింకభక్తినిన్
 గొలువనితప్పురెండిపోకిఁ గోపముఁబూనకు జానకీప్రియా॥

ఉ॥ నిక్కముగావచింతుధరణిన్ నినెదిక్కుగనమ్మియున్న నన్
 జిక్కులఁబెట్టెదేనిఁగఁడు జెందెదవీవపకీతికమున్ను ని
 న్నెక్కుడుభక్తితోఁగలిచియే, వెతలొందెనురామదాసుఁడీ
 ఫక్కిదలఁపుమాని గొనుభవ్యయశంబిఁక జా॥

ఉ॥ గాముఁబవిత్రనామునిఁ బరాకుననైననుభీతినైనఁ దా
 భామినిపేరిచేనయినఁ బల్కెడువారల పాపజాలమె
 తేమడఁబట్టిగెంటునటు లిండుకచేరవటంచుఁ బండిత
 స్తోమముదెల్పునాకునటు దోచెడినారయ జా॥

ఉ॥ ఈవెసురావలిన్గరుణనెంతయుఁ బ్రోవఁగఁదండ్రీయఁజ్జయే
 త్రోవఁగఁజూపుచున్నదముతో, నిజసీతనుడాచిశృత్వమెం
 తేవివరింపమాయపడఁతిన్గనఁ గాడవింజరించి తొ
 వవిధినై ననీచరిత లిండుకెఱుంగమె ? జా॥

* వానూలము = గాలి, † బాలిశ = మూఖము,

కీ శృత్వ = మనుష్యరూపము.

ఉ॥ లోకములెల్లనీకుఁగడులోఁకువగా జరియింపనీవటుల్
కై కయిపఁపునన్నిగుల గహ్వరమా వసనీమ కేగితే ?
శ్రీకృష్ణ ! నీకృపామహిమ చెల్లుగనక భవదంఘ్రినీరజా
లోకనఁగోరువారిఁ గనల్లోలతఁగాకటు జానకీప్రియా॥

ఉ॥ సాదయవచ్చునప్పుడవనం బొనరించెదనంట లోకమ
ర్యాదయె? దాసనర్థహృదయమ్ములఁ గాంచియె ప్రోపఁగాప
లక॥ గాదనుమాటకీర్తికొక కారణమా ? కనుమీనె, నేని
టుల్ | వాదముచేసితంచు ననువంతలబెట్టక జా॥

ఉ॥ *వేదశిఖిల్వించుట వివేకులుదెల్పుదురీవే హేతునీ
మేదినిపైఁగసంబడు నమేయచరాచర వస్తుజాతికి
మేదినిఁగల్గుకార్యములునీవని, కావుననీకువేటుగా
లేదొకయింతయంచు ననలేలఁగజూచెద జా॥

ఉ॥ మాన్యములిమ్మటంచు నినుమాటికిఁబ్రార్థనచేయలేద సా
మాన్యధనంబొసంగఁ బలుమాటులుగోరఁగలేదుగాని, ని
న్నన్యలొసంగఁజాలని మహాసుఖదంబగునీదుమాని న
మ్యాస్యపదాంబుజాతయుగ భక్తినిగోరితి జ॥

చ॥ †తవచరణాంబుజేకురు సదామమమానస సద్మనీతి మా
మవకరుణాదృశేతిచ కియానహమాది విరాజమీశ్వరం
భవముఖదేవతా అపివిభావయితుం ఖలుసాశకంశ్చత్వాం
భవహరయంచువేడెనఁ గృపంబరికింపుము జా॥

* వేదశిఖర్ - ఉపనిషత్తులు,

† ఈపద్యమున 'భవహరయంచు' అనుసంతకము సంస్కృతము.

చ॥ రయమునసోమకుండ నడిరక్కసుఁడొక్కరుఁడుక్కుమిటితాఁ
ద్రయిగొనినంద్రముగజొరఁగ ధగ్గముఖాఖిలపూరుషార్థ
ముల్! లయమగునంచువేల్పులు గలంగి, నినుంగడువేడవార
లన్! దయఁగనిమత్స్యరూపమున చానవుద్రుంపవె? జా॥

చ॥ బడలికకోర్చి తామమృతపానముచేసెను వేడ్కరీఱఁ బా
ల్కడలిమధించువేళఁ దరిగట్టుమునుంగఁగ నాపలేక ని
యడుగులవాలు వేలుపులనాశరులంగని కూర్మరూపమున్
పడిఁగొనివారిన్లల్లర *ఘృణందగఁబోవవె? జా॥

చ॥ మునుగడుకూరుఁడై భువనముల్బడఁకన్ ధరణీతలంబు నె
ల్లనొకకటంబుచాచ్చున బలంబుచఁజట్టుచు హేమనేత్రుఁడు
క్కునమిగులంగలోకములుగోలనియార్వవరాహముారివై
పనుపవె? వానినాశమన పత్తనసీమకు జా॥

ఉ॥ ఆరయనీదుదాసునకు నార్తిఘటించినసైఁపకే కృపా
పూరముమైహిరణ్యకశిపు న్నరసింహమవైభయంకగా
కారముమీఱఁ గంబమున గల్పుచువచ్చిఁఖాసిఘారచేఁ
జీరితదాతృజం గరుణచేఁగనిపోవవె? జా॥

చ॥ నడుగుతవాననీవ యలవామనసంజ్ఞవహించి కేలను
న్గొడుగునొకండుకొంచు ధృతికోవిదుఁడొబలిచెంతకేగియూ
డడుగులదేశమిమ్మనుచు నాకసముం దెసలాకమించి మూ
డడుగులనాబలిం బుడమినంటఁగఁదొక్కవె? జా॥

ఉ॥ ఊక్కసృపుండునీవనకునొద్ద నొసర్చినతప్పునంచి యే
ఁకొక్క వడాగియున్ననుద్యజింపక ఇర్వదియొక్కచూరులున్

* ఘృణ=దయ, † ఇక్కువ=స్థానము.

గ్రక్కున నెల్లరాజుల కకాలపున్మృత్యువు జామదగ్నియే
నిక్కమనన్వధించితివి నీవగదా! యటుజా॥

ఉ॥ రానంతస్సతాద్యఖిల రాక్షసబాధల కోర్వలేక శ్రీ
దేవినిగూడి యున్ననిను దేవతలెల్లను జేరినములై
ప్రోవుమటంచువేడ రఘువుంగవ! సూర్యకులంబునందు స
ద్భావమునొంది లీవగద! భక్తజనావన! జా॥

చ॥ హలమొక కేలఁబూని యసితాంశుకముంగటిఁ జట్టికారదా
భలలితకాంతిమైదనువు భాసీలయాదవ వంశవార్ధికిన్
సలలితపూర్ణచంద్రుడను చాడ్చున శ్రీబలరామమూర్తినా
నిలనిజభక్తజాలముల కీవేశుభంబులు జా॥

ఉ॥ ఇద్ధరసీవేదిక్కని త్వదేకమనస్కతనున్న వారికాత్మ్య
ద్ధరణమ్మ చేయుచు మహోద్ధతవృత్తిజరించునట్టిదు
ర్బుద్ధిపరాయణాగ్రణుల పోడిమిదూల్పఁగ బుద్ధహాపివై
శుద్ధచిత్త! లోకములఁ జూడవె? సత్కృప జా॥

చ॥ దురితపుఁబోక, దుష్టజనతోయధి, దుష్టుణరాశికాకరం
బురుతరదుర్లయాధిపున కొప్పిన నెచ్చలియైన యిక్కలిన్
ధరనఖిలంబుఁబ్రోచుటకుఁ బాల్పవె? కల్కితనంబుదేవ! నీ
చరితములెన్న నేరికిని శక్యమె? రాఘవ! జా॥

ఉ॥ సాంతముగా నెటుంగుభనదంఘ్రిమహత్త్వమహాల్య, సార్వతి
కాంతఁడెటుంగు నీచరితఁగల్గయథాస్థితి, వానిచాపమా
వంతయెటుంగు నీప్రబల బాహుపరాక్రమమంతెగాని గో
రంతయు మాద్యశుద్ధిలియ నర్హతగాంతురే? జా॥

- బ॥ పవలొకగంటయైన నినుభావనచేసి సుఖంతునన్ననీ
భవమునఁగల్గు కార్యముల సారములాపముఁజాతులందుఁగ
న్గవనటుమూయ నిద్దుఁఘనంబయి నిన్మృతపించు నన్నహా!
భవదమఁగాంఘ్రిభక్తి యెటువాటిలు నాకిక జా॥
- చ॥ పతులకొనర్చు కార్యములపట్ల రుచింగనుపింపఁజేయుచున్
సతతము నన్యకాంతు ధృఢసంగతి నెంతయుఁగోరి కోరితు
ట్టతుదకు వారిఁజేరు కీకులటల్పతమామనముల్ భవంబునం
గఁగిఁగోనియుం, ద్వదంఘ్రిరతిఁగాంచఁగఁ జేయుము జా॥
- ఉ॥ తుంగభుజాబలప్రబల దుష్టనిశాచర తోలనోర్ధితా
భంగురదివ్న కీతికకర భవ్యచరిత్ర తరుప్రశాఖకా
సంగలసద్గుణ ప్రసవసారల గద్వర భక్తచాల హృ
ద్భృంగ! యొసంగు, మంగళధురీణత, మాకొగి జా॥
- చ॥ నరులవివేకులై తమరొనర్చిన పాపములెల్లఁదూల్చఁగాఁ
బరివరిసీచిత్రలను బాడినచోనవి యెల్లఁద్వత్కృపా
ర్పరిఁబడి తామెఱుంగకయెసల్పిన పాపములెల్లఁబోవునక
ధరఁగల సూక్తినీతిగ యథాయథలైచెను జా॥
- చ॥ పటుమఱువేడి నీదయకుఁ బాత్రుఁడనై నను బూర్వకర్మని
శ్చలఫలముల్ భుజించులఱు చావకతిరని గూనివంపుగాఁ
దలకొనినక, కఘుప్రవర! తావకపాద సరోజసేవనా
పలముల నొందినర మగు ప్రాభవమెక్కడ? జా॥
- ఉ॥ వేపములెన్నియొని నవివేకము వేఁగొనిపానజాలము
జేసియుఁ జేసివట్లెఱుంగఁ జేసి నినుంభజియుండు వానియా

దోసములెల్లదూరముగఁ దూలెప్పదుదీనినె లోకులందు, కాఁ
తేసినవానిముల్ తొలగుఁ జెప్పినచోనని జా!

ఉ॥ రంగదశేషనిర్జర నిరంతరకీర్తిత సద్భవత్కథా
లింగదనంత పుణ్యసుమలీన, సమార్జిత సౌఖ్యభక్తసా
రంగవారి కృపచారిత విరాజిత తిన్వయశఃప్రకాశ! స
న్మంగళరూప! మమ్ముగరుణన్లని ప్రోవుము జా!

చ॥ జనకుఁడు మాకురాముఁడల జానకీతల్లి తలంపవైరి నూ
దనుఁడునులత్మణుండు భరతప్రభుఁడుంబిన తండ్రులంచునా
మనమున నిశ్చయించుకొని మాటికినిన్దలపోయుచుంటిసి
తనయునిఁగాఁదలంపుము శ్రితప్రజపాలక జా!

చ॥ కరినరరక్షణోన్ముఖ, ముఖద్యుతి నిర్జితచంద్ర! చంద్ర బా
స్కరనయనా! యనాద్యతనిజప్రతి రాడ్గజవంక్తి! వంక్తికం
ధరభుజపీఠ్యభంజన! జనస్తవనీయలనద్దయాకరా
కరధృతశంఖచక్ర! ననుగావుము సత్కృప జా!

ఉ॥ అర్ధముఁగూర్చునట్టి పనులందు మహాదృతియై 'బరోపకా
రార్థ మిదంకీర్తి' మను నాశ్వాజుతోక్తి నొకించు కేనియునో
సార్థకబుద్ధిఁ జూడక, నిరంకుశ రీతిఁజరించునట్టి మ
న్మర్ధిఁదలంచి ప్రోవుముకృపాకర! రాఘవ! జా!

ఉ॥ ఎన్ని విధంబులంగనిన నించుకనంవృతిలోన లెన్నలే
దన్నరొ! దిత్తమా! వినునమాదృతినాపలాకంచుఁదల్చియూ
నన్నకీర్తియు రామపుణ్యపామయు, నిన్, భజింబుండుకోతనా
యిన్ను కులక గ్రహించునో? గ్రహించునో? యయ్యదిజా!

చ॥ ఇలగలనీదుభక్తులు నిజేప్పితమ్మున నిన్నుభక్తిమైఁ
దలఁచుచు రత్నహారములఁ దాగునమర్చణ మాచరింతురే
నలఘుధనాస్తిలేమిని సమర్పణచేసితిఁబద్ధచంపకొ
త్పలఘటితమ్మునౌ స్రజము తప్పర తంగొను జా॥

చ॥ అల చినవేంకటాహ్వయబుధాగ్రణిహేత్రుఁడు రామజోగిశా
స్త్రులకును చెల్లమాంబకునుసూనులు నల్వరిలోఁగనిష్టుఁడి
య్యలనవుడూరి వేంకటసుధీంద్రునిశిష్యుఁడువేంకటాభ్యుడ
త్యలఘు భవత్పదాశ్రితుఁడు నౌననుబ్రోవుము జా॥

ఉ॥ పండితులెల్లదీనిని గృపంబరికించి పఠించుచొక్కచో
నుంకినఁదప్పలన్నిడిచి యొప్పెగ్రహింపఁగ వేంకటాభ్యుడ
కుండిసదస్వయుండు మదిఁగోరడుదీనికిఁ గూర్చుమిందుమా
ర్తాండులునుండునంతకు స్థిరత్వము సత్కృప జా॥

చ॥ దయకడుమీఱి, ధారణిసుతాహృదయాంబుజచోరి! భక్తమ
జ్జయదురితాపహర! బుధరక్షణకార! త్వదీయజానకీ
ప్రియశతకమ్ము సంతయును బేర్మిఁబడంచిన వారికీవుని
ర్భయసుఖసంపదోచ్ఛయముఁ బొటిలఁజేయుము జా॥

13670